

Kursplan

för kurs i forskarutbildning

Kursens benämning: Pedagogik och lärprocesser i det civila samhället och Folkbildningen

Engelsk benämning: Pedagogy and Learning Processes in Civil Society and Folkbildning

Högskolepoäng: 7,5 hp

Gäller från: VT 2019

Institution: Institutionen för pedagogik och didaktik

Ämne: Pedagogik

Beslut: Kursplan är fastställd av prefekt vid Institutionen för didaktik och pedagogik.

Förkunskapsnivå: Antagen till forskarutbildning

Kursens innehåll

Kursen ger fördjupade kunskaper om lärandeprocesser utanför formella utbildningsinstitutioner med fokus på kollektiva sammanslutningar inom det civila samhällets domän. Några av frågeställningarna som kommer att belysas är: Vilket slags lärande sker i olika organisationer? Vad är dess syfte? Hur organiseras och styrs lärandet i en ideell organisation och vilken är de lärandes roll i det? Vad kännetecknar det civila samhällets pedagogiska filosofi och förhållningssättet i perspektivet av livslångt lärande? Det civila samhället som en arena för lärande studeras mot bakgrund av aktuella samhällsförändringar såväl internationellt som nationellt. Särskilt uppmärksammas föreningslivet och sociala rörelser i Sverige med tonvikt på folkbildningens organisationer, vilka spelar en central roll för lärandet som äger rum inom det civila samhället. Historiskt sett sammanflätas folkbildningens och det civila samhällets utveckling i Sverige genom en säregen samarbetsmodell som vuxit fram ur en gemensam syn på bildningens betydelse för individuell och socialt framåtskridande.

Kursen fokuserar en rad centrala begrepp och frågeställningar som deltagarna undersöker kritiskt, t.ex., livslångt lärande, folkbildningsmässigt lärande, kollektivt lärande, bildning och lärande. Följande teman ingår i kursen:

- Det civila samhället utveckling i ett historiskt och nutida perspektiv
- Lärande: icke-formellt, livslångt, kollektivt, folkbildningsmässigt
- Pedagogik och didaktik i och för det civila samhället i spänningen mellan stabilitet och förändring (medborgarbildning, frihet och demokrati)
- Pedagogiskt ledarskap för det civila samhället

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas deltagarna

- Visa förmåga att sätta förekommande och planerade lärandeprocesser inom föreningslivet i ett vidare samhällsperspektiv
- Visa fördjupat kunskaper och systematisk förståelse av föreningslivets/det civila samhällets betydelse för medborgarbildning och livslångt lärande
- Visa förtrogenhet med olika forskningsansatser i studier om det civila samhället och folkbildningen
- visa förmåga att självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet söka information, samt kritiskt bearbeta och i olika former presentera den utifrån frågeställningar som kursen aktualiserar
- göra bedömningar med utgångspunkt i kursens litteratur kring forskningsansatsers möjligheter och begränsningar i studier om föreningslivets lärandepotential och betydelse för individ och samhälle

Arbetsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, seminarier och självstudier. Seminarierna är tematiska och deras konkreta innehåll planeras av deltagarna. Seminarierna är deltagarstyrda, utgår från dels kurslitteraturen dels annan valfri litteratur med anknytning till innehållet i respektive seminarietema. En eller fler kursdeltagare ansvarar för upplägget av varje seminarium i samarbete med de undervisande lärarna. Detaljerad information om kursens uppläggning tas upp i separat studiehandledning.

Kursen struktureras kring fem heldagssammankomster (10:00-15:00) och ges på halvfart, vilket innebär ett kurstillfälle ca var tredje vecka. På seminarierna kan förekomma medverkan av en särskilt inbjuden gästföreläsare/gästlärare med expertis på det behandlade temat.

Kommunikationen på kursen sker på svenska och engelska.

Kunskapskontroll och examination

Kursen kräver normalt fysisk närvaro på sammankomsterna och examineras dels löpande under seminarierna, där olika teman introduceras av de vid varje tillfälle ansvariga deltagarna

och kursens litteratur diskuteras, dels genom ett självständigt arbete individuellt eller i par som redovisas vid kursens avslutande sammankomst. Nämnade arbete utgör en undersökning relaterad till kursens innehållsliga kärna och redovisas både muntligt och skriftligt i form av en vetenskaplig artikel.

Deltagande och presentationer vid seminarierna samt den avslutande inlämningsuppgiften examineras med betygen G(odkänd) eller U(nderkänd).

Mer ingående information om examinationsunderlaget och betygskriterierna presenteras i kursens studiehandledning.

Begränsningar

Max antal deltagare är 12 och doktorander vid Institutionen för pedagogik och didaktik har företräde.

Övrigt

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har doktoranden rätt att en gång per termin under en period av tre terminer examineras enligt denna kursplan.

Litteratur (obligatorisk):

Litteraturen som förekommer på kursen består av dels obligatoriska dels valfria texter. Listan på de senare kan komma att utökas under kursens gång och genom kursdeltagarnas önskemål och förslag.

OBLIGATORISK

Andersén, Annelie, Lundin, Anna & Sundgren, Gunnar (2004). *Folkbildningens särart?: offentlighet, forskning och folkbildares självförståelse*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer [SOU 2003:94]. (200 s.),

<https://www.regeringen.se/49b71f/contentassets/6564f33bb1e142c2afa761b175d71a2d/folkbildningens-sarart>

Angeles, Leonora C. & Gurstein, Penny (Eds.) (2007). *Learning Civil Societies: Shifting Contexts for Democratic Planning and Governance*. Toronto/Buffalo/London: University of Toronto Press 2007 (265 s.) [Elektronisk resurs, <https://www-degruyter-com.ezp.sub.su.se/viewbooktoc/product/470442>] [VALDA DELAR ca 100 sidor]

Borg, C. & P. Mayo (2005). 'The EU Memorandum on lifelong Learning. Old wine in new bottles?', *Globalisation, Societies and Education*, 3, 2: 203-225. [Finns på mondo]

Cohen, Jean L & Arato, Andrew (1995). *Det civila samhället och den politiska teorin*. Göteborg: Daidalos. (640 s.) [VALDA DELAR ca 300 sidor]

Gougoulakis, P. (2016). 'Popular Adult and Labor Education Movement in Sweden—History, Content, Pedagogy'. *International Labor and Working-Class History*, 90 (2016), pp. 12-27, <https://doi.org/10.1017/S0147547916000235>

- Larsson, Staffan (2006). *Didaktik för vuxna: tankelinjer i internationell litteratur*. Stockholm: Vetenskapsrådet. (157 s.),
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25a71/1529480538002/Didaktik-foer-vuxna_VR_2006.pdf
- Nørholm Lundin, Anna (2014). *Folkbildning och civilsamhälle – Möjliga arenor för bildning och formering*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Forskningsöversikt 8. (34 s.), <http://www.civsam.se/folkbildning>
- Riksrevisionen (2014). *Staten och det civila samhället i integrationsarbetet*. Stockholm: Riksrevisionen. (112 s.)
http://www.riksrevisionen.se/download/18.78ae827d1605526e94b2fe49/1518435442584/RiR_2014_3_Civilsamh%C3%A4llet%20i%20integrationsarbetet.pdf

Tillkommer ytterligare texter på ca 300 sidor som väljs från nedanstående referenslista utifrån kursens olika seminarieteman

REFERENSLITTERATUR

- Ambjörnsson, Ronny (1998). *Den skötsamme arbetaren. Idéer och ideal i ett norrländskt sågverkssamhälle 1880-1930*. Stockholm : Carlsson. (272 s.)
- Freire, Paulo (1976). *Pedagogik för förtryckta*. Stockholm: Gummesson, 8. uppl., (202 s.)
- Gougoulakis, P. (2006). *Bildning och lärande. Om folkbildningens pedagogik*. [Bildung and Learning. On the Pedagogy of Popular Education], Stockholm: ABF& Bilda (143 p.)
- Kaldor, Mary (2004). *Det globala civilsamhället*. Göteborg: Daidalos (206 s.)
- Kilgore, Deborah W. (1999). "Understanding learning in social movements: a theory of collective learning." *International Journal of Lifelong Education*, Vol. 18, No. 3, 191-202, http://www.uwyo.edu/aded5050/5050unit9/social_m.pdf
- Kim, Jihyun (2016). "The Nature of Adult Learning in Social Movements", *PAACE Journal of Lifelong Learning*, Vol. 25, 2016, 29-50.
- Lilja, Elisabeth & Åberg, Martin (2012). *Var står forskningen om civilsamhället? En internationell översikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet
[www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25bfa/1529480528612/Var-staar-forskn-om-civilsamhaellet_VR_2012.pdf]
- Rosa, H. (2014). *Acceleration, modernitet och identitet. Tre essäer*. Göteborg: Daidalos
- Rothstein, B., & Trägårdh, L. (2007). The state and civil society in a historical perspective: The Swedish case. In L. Trägårdh (Ed), *State and civil society in Northern Europe*.
- Sjöstrand, Erik (2018). *Shared Understandings Transformed. A Field-Level Analysis of Changing State-Civil Society Relations*. Stockholm School of Economics (Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy, Ph.D., in Business Administration).

- SOU 1999:8. *Civilsamhället*. Demokratiutredningens forskarvolym VIII, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/1999/01/sou-199984--/> (DEL 1, DEL 2, DEL 3)
- SOU 2016:13. *Palett för ett stärkt civilsamhälle*, https://www.regeringen.se/contentassets/907a5e554a23428f9aef3c2d7221a2de/palett-for-ett-starkt-civilsamhalle-sou-2016_13.pdf
- Sutherland, Peter & Crowther, Jim (eds.) (2006). *Lifelong Learning: Concepts and Contexts*. (London and New York: Routledge, (247 sidor) (PDF)
- Svedberg, Lars & von Essen, Johan (2015). *Mer engagemang? Folkbildningen i det svenska civilsamhället*. Folkbildningsrådet, (70 s.), <http://esh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1034259/FULLTEXT01.pdf>
- Sörlin, Sverker et.al. (2016). *Folkbildningens framtidsfrågor*. Uppsala: Folkuniversitetet (79. s.), http://www.folkuniversitetet.se/globalassets/dokumentbanken/lokala-dokument/dokument_forbundskansli/folkbildningens_framtidsfragor.pdf
- Trägårdh, Lars, Selle, Per, Henriksen, Lars Skov & Hallin, Hanna (red.) (2013). *Civilsamhället klämt mellan stat och kapital: välfärd, mångfald, framtid*. Stockholm: SNS förlag. (334 s.)
- Wijkström, F. (2012a). Mellan omvandling och omförhandling. In F. Wijkström (Ed.), *Civilsamhället i samhällskontraktet: en antologi om vad som står på spel*. Stockholm: European Civil Society Press.